

izrekel željo brž pod nemško-pruskega cesarja priti. Z vidnim veseljem poročajo dunajski nemško-judovski listi, kako radi so ga volilec poslušali, mu z burnimi „hoch“-klicji pritrjevali in mu naposled zaupnico izjavili. Volilcev se je sešlo 200. To je hudo znamenje — sad popustljivosti gospodov duhovniškega in svetnega stanu, ki so poklicani skrbeti za živo vero in domoljubje pri avstrijskem prebivalstvu! — Državni zbor se snide 15. jan. Ministri ostanejo do tiste dobe. Potem bodo 3 odstopili, znani dr. Stremajer pa ostane. Za pajdaša bo dobil znanca dr. Rechbauerja, tistega, ki je enkrat v deželnem zboru v Gradcu rekel, da mu ni znano, da na Štajerskem živé tudi Slovenci! Minister Depretis bo državni dolg pomnožil za 30 milijonov. Na posodo bo dobil skoro od samih judovskih bankirjev. Tem bo izročil 30 milijonov papirne rente, ki jo bodo na borzi prodavali po kurzni ceni 60:10 t. j. oni bodo zaslužili v prvem hipu 1.200.000 fl. čeravno bodemo vrhu tega za najeti dolg davkeplačilci plačevali na leto po 4-20 kr. % obresti. Blizu jednako gospodarji nam sedanje liberalno ministerstvo uže 6 let in še ni videti, da bo tega brž konec! Ogerskim deželam so za letos stroške proračunili na 246 milijonov; dače toliko ne zmorejo, zato bo treba zopet izposoditi 22 milijonov. Magjarska oholost in zapravljalnost ste si blizu jednaki. Ljudje so z davki preobloženi. Za Bosno in Hercegovino se pošiljajo iz Dunaja hrvatske in srbske šolske knjige, iz Hrvatskega pa je vojvoda Württemberg pozval 42 uradnikov, ker magjarskih ali nemških rabiti ne more. Železnica od Kostanjice do Banjeluke je popravljena in se po njej uže vozi. V Metkoviču v Hercegovini bila je huda burja in toča, v Mostaru pa uže drevesa cvetejo.

Vnanje države. Sv. oče Leon XIII. so do Kolinskega nadškofa, ki nekde skrit v prognanstvu živi, poslali pismo in ga po novinah objavili; v njem nemilo tožijo o preganjanju katoličanov na Nemškem in opominjajo k združeni molitvi, naj bi Bog srca nemškega cesarja in jegovih ministrov ganil in naklonil k milejšim sklepom, sicer ne bo boljše. — Pri volitvah za francosko štarešinstvo ali gosposko zbornico zmagali so republikanci, imajo večino 176 glasov. Angleška največja oklopnica „Thunderer“, s katero so Rusom blizu Carigrada žugali, mora poškodovana domov; kanon je razletel, ubil 12 ljudi, ranil 32 in glavni oklop razbil. Španjski kralj je dal javno zadržniti Monkasija, ki je nedavno na njega ustrelil. — Belgijski škofi so izdali pismo zoper razkristijanjenje šol, koje hočejo liberalci pričeti, ker so pri volitvah katoliške in konservativne volilce premagali. Pismo liberalnega početja ne bo ustavilo. Tako je povsod, kder katoliški možje ob času volitev roke križem držijo. Zastran Turčije začelo se je zopet govoriti, da bo zmadletka razkosana: Rusi vzamejo Carigrad, Grki Tesalijo, Epir Italijani, Skadar in Novipazar Avstrijanci, ostala Albanija postane neodvisna in drugo se združi z Bolgarijo, Angleži

in Francozi bi si pa vsak svoj kos vzeli v Afriki in Aziji. Bolgari v Macedoniji so neizrečeno trpeli v novi borbi zoper Turka: okoli 6000 ljudi je mrtvih, 197 cerkva razdanih, 120 vasi požganih. Ruski general Todleben in knez Dundakov sta ruskega cara prosila, naj se rev usmili. Na Ruskem v Astrahanu je hud pomor začel ljudi moriti. Znani divji Sulejman-paša, ki je v Črnigori razsajal in v Šipki grozno pa zastonj Ruse napadal, bil je zaradi slabega bojevanja od sultana odstavljen in izgnan. V Afganistanu se Angleži bližajo Kandaharu in Kabulu!

Za poduk in kratek čas.

Iz Gradca do Sarajeva.

(Dogodki iz življenja vojaškega duhovnika v bosenski vojski l. 1878.)

V. Kdor je videl Dunajsko Salvator-cerkvo, ali kakor jej pravijo „Votivkirche“, spoznal bode odmah, da je po njej osnovan temeljni načrt stolne cerkve v Djakovaru; se vé da slog je pri prvi strogo gotiški, pri drugi bolj romanski. Malarije na presno iz življenja Gospodovega, narisane in izpeljane od starega in mladega Seitz-a so nepopisljivo lepe, veličastne, ki ti poprej, kakor se nadejaš, zavzamejo um in sree. Čem dalje njih gledaš, tem bolje strmiš. Na posameznih slikah misliš, da so osebe žive, da med seboj šepetajo, da si znamenja dajejo, kako rajske čute vzbujajo v njihovem oprsju blagi nauki, ki tečejo Božjemu sinu iz ust, kakor medica. Ednake dolgovčne vrednosti so tudi podobne sv. Petra, kateremu posvečen je ta sijajni dom. Seitz-a sta s temi malarijami lep spominek postavila svojej umetnosti v Slavoniji. Ludvik Seitz se je l. 1877. kaj vrlo proslavil tudi v Freiburškem stolnem svetišču. Prihodnje leto bode, kakor sem čul, v stolnej cerkvi Trevizanskej svoje malarije med Tizianove izdelke vzporedil. Razen teh dveh slovitih umetnikov delajo v Djakovaru še drugi domači, italijanski, francoski in nemški imenitni kiparji. — Pod cerkvo so podzemeljski hodniki, ali boljše: še druga cerkva, v kateri se bodo o raznih prilikah n. p. veliki teden, opravljale svečanosti in kjer se bodo škofi Djakovački pokopavali. Ako ohrani mili Bog prevž. vladiko Strosmajerja zdravega in srečnega, biti će cerkva v 6. letih za vsem dodelana na slavo božjo, na čast svojemu utemeljitelju, na kinč katoliškim cerkvam po slavjanskem jugu, na radost in veselje pobožnemu krščanskemu ljudstvu, na povzdigo in za uzor cerkvenej umetnosti. Mimo gradé bodi še omenjeno, da se pričetek stolne cerkve Djakovačke izvaja iz Bosne od starodavnih časov. Slavno bosansko mesto Kreševo je imelo namreč zgodaj svoj škofovski sedež. Manihejci krivoverci pa, ki niso hoteli biti pokorni rimskemu papežu, so si v Bosni drugega poglavarja izvolili, umorili Kreševskega škofa, večino kanonikov in duhovnikov ter si osvojili

cerkveno premoženje. Kteri so si rešili življenje, bežali so k Vreli Bosne in od tod v Sarajevo na kraj, kteri se je imenoval: sv. Peter. Ker tudi tukaj ni bilo varnega zavetja, preselili so škofovski sedež v Djakovar. Zato je še danes škof Djakovački vsaj po imenu tudi škof bosanski, episcopus Bosnae argentinae. Morebiti da zopet nekdanj oživijo njegova prava na katoliško Bosno! Ko stopiva iz cerkve, pelje naju tajnik škofovski, g. Jože Fr. Wallinger v škofovsko poslopje, kder so skoro vse sobe napolnjene z najdragocenejšimi slikami raznih izvrstnih umetnikov n. pr. Matejka, Črnaka, Zajcev, Tintoretta, Dürerja itd. Vse te prekrasne podobe bodo v kratkem prenešene v Zagrebački muzej, za kteri je plemeniti vladika še 40.000 gld. daroval. Sobe si sledijo zaporedoma v ednej vrsti, in ako se vsem vrata odpró, lahko se skoz nje sprehajaš in uživaš čaroben pogled na desno in levo, posebno pa pri nočnej razsvitljavi, kedar raz vsch sten in iz vsch kotov odseva omamljiv blesek od plaho vzlačenih okvirjev velikih podob in od gladko politiranih tal. Da se težko izračunati, koliko vrednosti se nahaja v tem poslopju. Pojedine podobe cenijo po 30—40.000 fl. Od nekega italijanskega slikarja se le tukaj nahaja original, za kteri je bilo uže ponujanih nad 30.000 gld. — a zastonj. Ko si površno ogledam to sijajno galerijo slik, ki me je živo spominjala Bečkega „Belvedera“, obiščem še druge oddelke prostorne palače, n. pr. knjižnico, kterej menda ne manjka nobenega klasičnega dela omekanih narodov; grški in latinski pisatelji pa so najbrž vsi tu, celó oni manjše vrednosti in duhovitosti. Pri oknu na mizi, kder vladika vsaki dan, kedar je doma, del časa različne knjige čita, ležalo je odprto slavnoznanó delo sv. Avguština: „De civitate Dei“. cap. 6. — Vsled poznega časa ni bilo mogoče pogledati še drugih raznih rečij v mestu, n. pr. bogoslovja, zavoda šolskih sester, stare stolne cerkve in pa farne. Djakovar ima lepo, prijazno lego, v obče nizke pa čedne hiše, ozke pa ravne ulice. Gledé velikosti bi ga primerjal slovenskemu Celju, ali ne gledé lepote naravske in umetne, na katero sme le stara Celeja ponosna biti. Dobra večerja in veselo društvo sta zakrivila, da sem se podal še le pozno v noči k sladkemu počitku. Za drugi dan 1. avg. smo imeli dogovor, da hočemo rano iz Djakovara odlaziti. Ali tudi danes zakasnil se je odhod vsled grdega vremena. Strašna burja je razsajala skoro celo noč; ali tudi pri belem dnevu ni hotela pomiriti se. Človek bi mislil, da se hoče nebo v cunjje in niti raztrgati, tako neusmiljeno je padal gost in debel dež. Popisati se ne da, kako blatna in capasta je bila cesta. Pešakom je pod nogami zmanjkavalo trdnih zanesljivih tal. Konji so strigli z ušesi, in z zobmi železje grizli, ker so komaj lastna kopita izdirali iz ilovice, ne pa, da bi bili še težko obložene vozove vlekli. Gibali smo se le toliko, da nismo stali. Pri tem težavnem potu tlačila je vojake še ta malo tolažljiva misel, da

treba danes 30 kilometrov prehoditi, torej skoro 2 „marša“ izvršiti, poprej, ko dospemo v Garčin. Okoli 10. ure pridrapali smo v Piškorevce, kder smo poldrugo uro počivali in se v krémi z vinom in mesom okrepili. Zatem je šlo skozi Verhpolje, Tajkovce, Andrejevce in Sapce v močnem vetru in gostem dežu. Prikobacali smo še le ob 4. uri popoldne na štacijo Garčin. Kvartir svoj sem precej našel brez mudnega in sitnega iskanja in popraševanja po ujem. Prostora sem imel več ko zadosti: 2 veliki ali zanemarjeni in zapuščeni sobi. Šipe na oknih so bile iz debelega papirja. Od pohištva sem našel v kotu za dvermi povežnjeno mizo in slok stolec. Na zidu ste viseli dve karti: „Slavonija“ in „Evropa“. (Dalje prih.)

Smešničar 2. Božični večer sedita dva prijatelja pri mizi. Ko dobita skledo na mizo, se prvi, ko žlico v usta dene, opeče, da mu je kar v želodcu zagorelo; samih bolečin mu solze v oči stopijo. Temu joku se prijatelj začudi ter ves ginjen vpraša tovarša svojega: „Kaj ti pa je, da si se zdaj posolzil?“ Uni odgovori: „Lani, ravno na sveto noč mi je moj ljubi brat umrl i ta spomin mi je bridek.“ Med tem se je že tudi drugi opekel i tudi on se kar posolzi. Prvi se namuza, pa požegeče prvega rekoč: „No, kaj je pa tebi tako zagrenelo, da si se z menoj vred posolzil?“ Ta mu pa reče: „O, to me peče, da niso lansko zimo tudi tebe z bratom pokopali.“ J. P.

Razne stvari.

(**VABILO.**) Vse ude kat. tiskov. društva vabi na občni zbor, kteri bude v sredo 15. jan. zboroval ob 11. uri v stanovanju g. predsednika prof. Križaniča, odbor.

(*Ptujski nemški list*) „Pettauer Wochenblatt“ je prenehal izhajati zaradi pomanjkanja zadostnih naročnikov.

(*Strašna nesreča*) zgodila se je na južnem kolodvoru v Mariboru; delavec je sneg ogrebal, se popeljal in pal na železni svetilnik tako, da se je z levim oprsjem ob njem nataknil. Rana je smrtna.

(*Magjaron Urica*) posestnik hiše v Slatini, bil je načelnik policijski v Mostaru v Hercegovini pa je ondi nekaj zakrivil, da so ga sedaj zaprli.

(*Glasoviti tat*) Mat. Stubeč je pobegnil iz Slanec pri Ormožu potem ko je pri dvema posestnikoma vlomil.

(*Porotnice v Celju*) začnejo poslovati letos prvič 13. januarja.

(*V Zidanem mostu*) so lansko leto 18.000 vojakov vračajočih se iz Bosne z živžem preskrbeli.

(*Mariborske čitalnice*) novi odborniki so gg. Kačič, Holobar, Škoflek, Dominkuš, Ambroš, Srnee, Brelih, Ulrich.

(*Žandarja ustreliti*) je hotel tat Simon Krivec na Ptujski gori; ali žandarjeva krogla ga je prej zadela. Ničvrednej je smrtno ranjen.